

Apotekstatistikk 2014

4. februar 2016

Innhold

1. Innledning	4
2. Konklusjoner 2014	4
3. Regnskapstatistikk 2014	5
4. Omsetning og nøkkeltall	8
5. Antall apotek.....	10
6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene	11
7. Driftstøtte og fraktrefusjon.....	13

1. Innledning

Apotekstatistikken baseres på innrapporterte regnskapstall for det enkelte apoteks totalomsetning i regnskapsåret. Regnskapsmaterialet bygger på informasjon om enkeltapotek etter retningslinjer fastsatt av Legemiddelverket. Retningslinjene finnes på www.legemiddelverket.no. Dersom ikke annet er oppgitt, er apotekstatistikken kilden for tall i dokumentet.

De fleste apotekene i Norge er organisert som avdelinger eller aksjeselskap, i apotekkonsern med tilhørende legemiddelgrossister. Man må derfor vurdere regnskapstallene for apotek, grossist og kjede i sammenheng.

Alle beløp er uten merverdiavgift dersom annet ikke er oppgitt.

2. Konklusjoner 2014

- Fortsatt netto økning av antall apotekkonsesjoner med 31. Ved årskiftet var det 802 apotekkonsesjoner.
- Driftsresultatet utgjør 5,6 % av driftsinntektene mot 3,3 % i 2013 og 6,2 % i 2012.
- Vareforbrukets andel av driftsinntektene var 68,4 %.
- Personalkostnadenes andel av driftsinntektene på 17,8 % har minket med 1,4 prosentpoeng fra 2013.
- Lokalkostnader på 3,2 % er uforandret, mens andre driftskostnader med 3,8 % viser en nedgang fra 5,2 % året før.
- Totalomsetningen (inkl sykehusapotek) økte med 9,1 % fra 2013 til 2014.
- 24 % av primærapotekene hadde negativt driftsresultat mot 30 % i 2013.

3. Regnskapstatistikk 2014

Tabellen på neste side viser utviklingen i en del sentrale nøkkeltall for primærapotek fra 2002 til 2014. I beregningene av de økonomiske nøkkeltallene har vi valgt kun å se på de apotekene som har hatt et helt driftsår. Dermed blir ikke oppstartskostnader for nye apotek samt ekstraordinære inntekter for apotek som er solgt i løpet av året, regnet med. Tabellen viser videre forskjell i nøkkeltall for apotek organisert som aksjeselskap (AS) og som enkeltpersonsforetak i 7 enkeltpersonsforetak (EPF) og 721 apotek organisert under AS er representert i tallene for 2014.

Apotek som er eid av en apotekkjede, får regnskapsført en andel av kjedenes felles overheadkostnader. De innsendte regnskapene gir begrenset innsikt i de regnskapsprinsipper som ligger til grunn for resultatene. Tallene antyder imidlertid at det de senere år har vært en del endring i prinsippene rundt håndtering av varekostnadene i enkelte apotekkjeder. Dette gir store resultatutslag uten at vi kan se om det økonomiske grunnlaget for apotekene er endret.

Boots-kjeden har avvikende regnskapsår. Fra 2014 ble årsavslutningen flyttet fra 31. mars til 31. august i 2015. Det er dermed 17 måneder i det innsendte materialet. For å gjøre tallene sammenlignbare er 12/17 lagt inn i analysegrunnlaget.

Regnskapsstatistikk for alle primærapotek med fullt driftsår 2014

	2002	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2014	AS	EMF
	%	%	%	%	%	%	%	1000 kr	%	%
Sum driftsinntekter	100	100	100	100	100	100	100	17 711 111	100	100
Sum inngående balanse	4,9	5,0	6,9	6,7	6,5	6,8	6,2	1 097 472	6,2	6,2
Varekjøp	78,6	75,3	71,6	71,6	68,1	68,0	68,6	12 145 123	68,6	70,3
Sum utgående balanse	5,8	5,1	6,6	6,8	6,8	7,1	6,7	1 178 485	6,7	6,5
Vareforbruk	77,7	75,2	71,9	71,4	67,9	67,7	68,1	12 064 109	68,1	70,0
Legemiddelavgift	0,9	0,8	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	53 034	0,3	0,3
Sum vareforbruk	78,6	76,0	72,2	71,7	68,2	68,0	68,4	12 117 143	68,4	70,3
Sum personalkostnader *	15,1	14,0	16,6	16,8	17,5	19,2	17,8	3 157 213	17,8	18,8
Sum ordinære avskrivninger	1,0	1,3	1,1	1,2	1,1	1,1	1,2	205 296	1,2	0,6
Sum lokalkostnader	2,0	2,1	2,8	2,9	3,0	3,2	3,2	562 327	3,2	2,2
Sum andre driftskostnader	2,5	3,6	3,5	4,1	4,0	5,2	3,8	679 656	3,8	3,2
Sum driftskostnader	99,2	97,0	96,3	96,6	93,8	96,7	94,4	16 721 635	94,4	95,1
Sum driftsresultat	0,8	3,0	3,7	3,4	6,2	3,3	5,6	989 476	5,6	4,9
Finansinntekter	0,5	0,1	0,5	0,7	0,3	0,3	0,4	62 300	0,4	0,1
Finanskostnader	-0,8	-0,3	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-27 250	-0,2	-0,1
Netto finanskostnader	-0,3	-0,2	0,4	0,6	0,2	0,3	0,2	35 050	0,2	0,0
Resultat før driftstøtte	0,5	2,8	4,1	4,0	6,5	3,6	5,8	1 023 946	5,8	4,9
Driftstøtte **	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	3 484	0,0	0,0
Sum apotekets overskud	0,6	2,9	4,2	4,0	6,5	3,6	5,8	1 027 430	5,8	4,9
Avskrivning goodwill	1,2	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	0,1	14 563	0,1	0,0

*For enkeltpersonsforetakene er det kalkulert inn en lederlønn på 768 000 kroner for hovedapotekene (6 av 7 stk) for å gjøre personalkostnadsprosenten sammenlignbar med aksjeselskapene, med utgangspunkt i Norges Farmaceutiske Forenings lønnsstatistikk

(http://www.farmaceutene.no/asset/3686/1/3686_1.pdf http://www.farmaceutene.no/sites/default/files/atoms/files/lonnsstatistikk_2013_nft_2014-2.pdf)

** Se kap. 7.

"Sum driftsinntekter" - "Sum vareforbruk" = bruttofortjenestemargin.

Vareforbruksprosenten ble økt med 0,4 prosentpoeng, til 68,4 % av driftsinntektene i 2014. Personalkostnadene sank med 1,4 prosentpoeng til 17,8 %. Lokalkostnadenes andel i forhold til driftsinntektene er uforandret 3,2 % Andre driftskostnader sank fra 5,2 % til 3,8 %. Driftsresultatsmarginen økte fra 3,3 % i 2013 til 5,6 % i 2014.

I 2014 viste 177 primærapotek med helt driftsår et samlet negativt driftsresultat på 177 mill. kroner, mens samlet negativt driftsresultat i 2013 var på 180 mill. kroner fordelt på 213 apotek. I 2014 hadde 24 % av primærapotekene et negativt driftsresultat. Tilsvarende tall for 2013 var 30 %.

Apotek i sentrale strøk er i 2014, som i 2013, overrepresentert blant apotekene som drives med negativt driftsresultat. Dette fremkommer ved å dele apotekene inn etter Statistisk sentralbyrås kommuneklassifisering, se følgende tabell som inneholder primærapotek med helt driftsår.

	Antall apotek	Antall apotek med negativt driftsresultat	Andel apotek med negativt driftsresultat
Minst sentrale kommuner	60	8	13 %
Mindre sentrale kommuner	29	3	10 %
Noe sentrale kommuner	82	13	16 %
Sentrale kommuner	557	153	27 %
Alle apotek	728	177	24 %

4. Omsetning og nøkkeltall

Omsetning og nøkkeltall – primærapotek og sykehusapotek

Total omsetning for alle apotek var 23,1 mrd. kroner i 2014. Det tilsvarer en vekst på 9 % fra 2013.

Totalomsetning alle apotek									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sum omsetning*	16,3	17,1	17,8	18,4	19,1	19,5	20,5	21,2	23,1

* Total omsetning inkl sykehusapotek i milliarder kr.

Primærapotekene hadde i 2014 en total omsetning på 18,0 mrd. kroner, hvorav apotek med drift bare deler av året utgjorde 0,3 mrd. kroner. Apotek med fullt driftsår hadde en omsetning på 17,7 mrd. kroner.

Total omsetning for alle primærapotek økte med 8,7 prosent fra 2013 til 2014.

Ser man på omsetning i alle primærapotek og sentralitet (ref forrige side), får man følgende bilde (mill. kr):

	Drifts- inntekter	Andel
Minst sentrale kommuner	1,4	8 %
Mindre sentrale kommuner	0,8	5 %
Noe sentrale kommuner	2,3	13 %
Sentrale kommuner	13,4	75 %
Alle apotek	18,0	100 %

Gjennomsnittlig omsetning per primærapotek med fullt driftsår var på 24,3 mill. kroner i 2014. Den er økt med 4,1 % sammenlignet med 2013.

Gjennomsnittsomsetningen i enkeltpersonsforetakene var 18,2mill. kroner og 24,4 mill. kroner i aksjeselskapene (apotek med fullt driftsår).

Norges største primærapotek omsatte for 106 mill. kroner.

Omsetningsutvikling									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Snitt omsetning pr. apotek *	25,4	25,5	24,8	24,6	24,0	23,7	23,9	23,4	24,3
Total omsetning i apotek**	13,3	13,5	14,4	14,8	15,2	15,4	16,0	16,5	18,0

* Gjennomsnitt omsetning pr. apotek mill. kr
** Total omsetning alle primærapotek i milliarder kr

I Norge fastsetter Statens legemiddelverk maksimale priser og apotekavanse på alle reseptpliktige legemidler til mennesker. Priser og avanser på reseptfrie legemidler, handelsvarer og veterinære legemidler er ikke regulert. Omsetningen av handelsvarer utgjør 24,9% av totalomsetningen i primærapotekene i 2014. Videre utgjør reseptfrie legemidler 9,8 % av omsetningen. Dette innebærer at

34,7 % av apotekenes omsetning ikke er omfattet av statens pris- og avanseregulering på legemidler. Denne andelen av omsetningen har økt over tid. I 2007 var tilsvarende andel 29 % (18,5 % handelsvarer og 10,5 % reseptfritt).

Andre nøkkeltall 2014 - Primærapotek helt driftsår		
	(mill.kr.)	%
Handelsvarer	4 409	24,9 %
Reseptfritt	1 733	9,8 %
Areal m ²	169 974	
Årsverk	5 043	
Antall apotek i grunnlaget	728	

Apotekenes omsetning av handelsvarer økte med 0,8 prosentpoeng, mens salget av reseptfrie legemidler var omtrent på samme nivå som i 2013.

Sykehusapotekenes omsetning har økt vesentlig over tid, veksten var på 11,7 % fra 2013 til 2014.

Totalomsetning sykehusapotek							
	2002	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Sum omsetning (millioner kr)	1 956	2 602	3 879	4 067	4 401	4 573	5 108

I 2014 var det i Norge 32 sykehusapotek, og staten eide 30 av disse gjennom helseforetak. Sykehusapotekene omsatte for 5,1 mrd. kroner, med en driftsresultatmargin på 3,8%.

Sykehusapotekene har langt høyere gjennomsnittsomsetning (160 mill. kroner) enn primærapotekene. Det største sykehusapoteket omsatte for 536 mill. kroner.

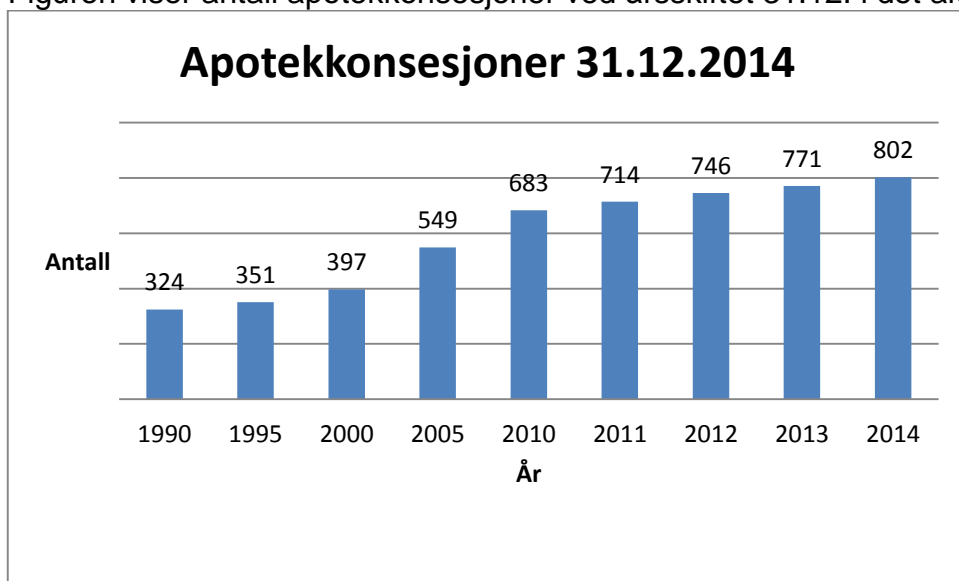
Gjennomsnitt varekostnad for sykehusapotekene var 80 % i 2014 (inkl. legemiddelomsetningsavgiften).

Andre nøkkeltall 2014 - Sykehusapotek.			
	1000 kr	%	
Handelsvarer	213	4,2	
Reseptfritt	85	1,6	
Areal m ²	20381		
Årsverk stk	981		
Antall apotek i statistikkgrunnlaget			32

Sykehusapotek omsetter mindre handelsvarer og reseptfrie legemidler enn primærapotek. Sykehusapotekenes areal varierer mye, avhengig av funksjonsnivå.

5. Antall apotek

Figuren viser antall apotekkonsesjoner ved årsskiftet 31.12. i det aktuelle året.

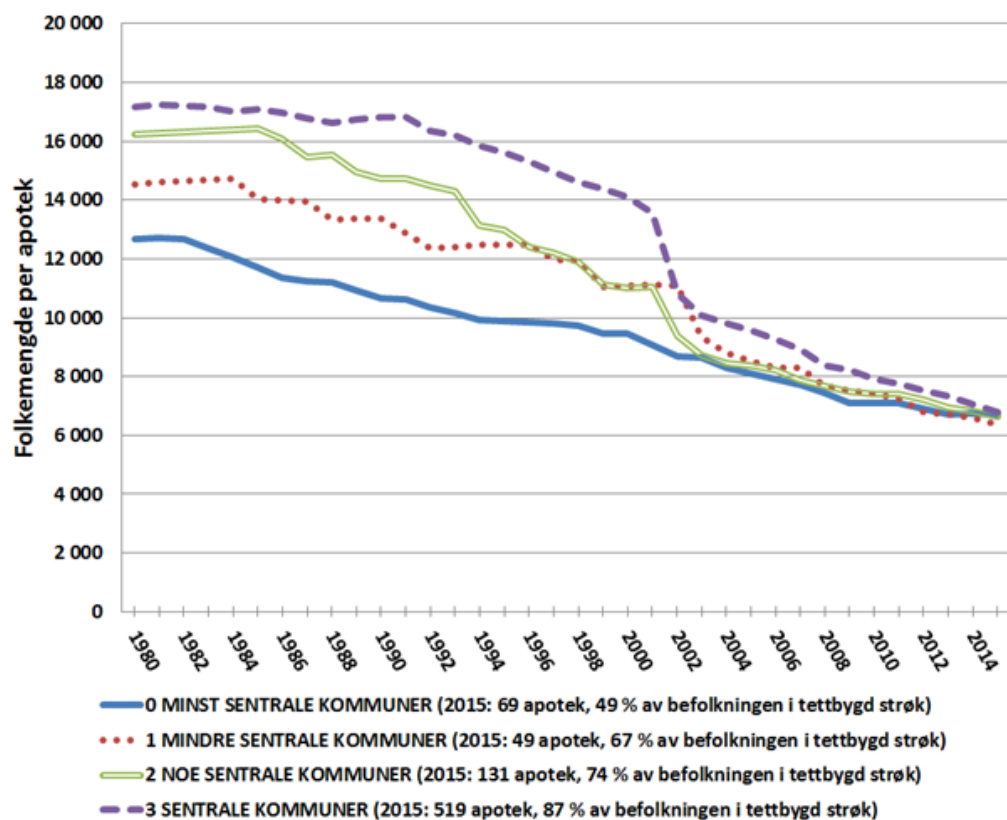
Kilde: Legemiddelverket

Fra 1990 til 2014 har antall apotek økt med 478 til 802. Det ble avviklet ett apotek i 2014.

Legemiddelverket har laget en oversikt over utvikling i apotekdekningen i perioden 1990 – 2015 i et eget notat¹. Følgende figur viser apotekdekning etter kommuners sentralitet. Se notatet på www.legemiddelverket.no for nærmere informasjon.

¹ http://www.legemiddelverket.no/Import_og_salg/Apotekdrift/Apotekdekning-i-distriktene/Sider/default.aspx

Apotekdekning etter kommuners sentralitet

6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene

For å få et mer fullstendig bilde av økonomien i apoteknæringen må man også se på de økonomiske resultatene i de tilhørende selskapene (holdingselskap, kjede og grossist).

Nøkkeltallene viser en stabil økonomisk utvikling.

ÅRSREGNSKAPSDATA LEGEMIDDELDISTRIBUTØRENE I NORGE

Selskap	Om setning				Driftsresultat				Resultat før skatt										
	2003	2005	2010	2012	2013	2014	2003	2005	2010	2012	2013	2014	2003	2005	2010	2012	2013	2014	
Apotek1*																			
Apotek 1 Gruppen AS(Apokjeden AS)*	181	*257	*298	*348	*317	391	99	*174	*123	*167	161	58	*160	*1194	*203	*115	123		
Apotek 1 Norge AS*	3 531	*3766	*5782	*6304	*5989	7 334	-8	*65	*256	*120	387	-3	*116	*290	*157	*165	407		
Apokjeden Distribusjon AS*	3 962	*4244	*4524	*5153	*4971	6 145	60	*33	*264	*261	209	36	*31	*283	*280	246	*218		
Boots **																			
Boots Norge AS	2 486	2 915	**3666	**3751	**3656	**5339	22	58	**69	**17	**179	-9	42	**71	**21	**65	**187		
Alliance Healthcare Norge AS	2 206	2 430	**3522	**2924	**2868	**7229	17	78	**148	**157	**65	6	76	**158	**175	**155	**43		
Vitus ***																			
Norsk Medisinaldepot AS ***	72	55	8288	8868	9411	10572	18	20	399	272	603	10	19	401	297	267	305		

Tallene er i mill NOK og er samlet fra årsberetningene til selskapene.

Ø Resultat er etter finans og før skattekostnad

* Selskapene knyttet til Apokjeden AS har avvikende regnskapsår 1.2 - 31.1 fra 2005 til 2013(11 mnd). 2014 (12 mnd).

** Selskapene knyttet til AllianceBoots Plc har avvikende regnskapsår 1.4 - 30.3.fra 2006.For 2014 blir regnskapsåret avsluttet 30.8.2015(17mnd)

*** Vitusapotek AS og NMD Grossisshandel AS fusjonerte med Norsk Medisinaldepot AS 1.1.2007.

Apokjeden Distribusjon AS og Alliance Healthcare Norge AS(Holtung AS) er registrert som legemiddelgrossist

7. Driftstøtte og fraktrerefusjon

Driftstøtte til apotek

Totalt ble det for kalenderåret 2014 utbetalt 6,3 mill. kroner i driftstøtte til apotek. Av dette gikk 2,2 mill. kroner til Institutt for energiteknikk. Den øvrige driftsstøtten ble fordelt med 3,4 mill. kroner til distriktsapotek og 0,7 mill. kroner til vaktapotek. 15 driftstøttesøknader fra apotek ble innvilget. En søknad ble avslått.

Driftstøtte 2014			
	Tildelt støtte	Antall apotek	Kjedetilknytning
Vaktapotek	700	5	Apotek1-4, Andre-1
Distriktsapotek	3 426	10	Apotek1-2, Boots-3, Andre-5
Total driftstøtte	4 126	15	

Ytterligere informasjon om driftstøtteordningen finnes på www.legemiddelverket.no.

Fraktrerefusjon

Staten dekker 50 prosent av fraktkostnadene ved forsendelse av legemidler til pasienter etter bestemte retningslinjer. Ordningen forvaltes av Statens legemiddelverk. Apotekene krever refusjon månedlig for andelen av forsendelseskostnaden pasientene ikke skal betale selv.

Det ble totalt utbetalt 18,6 mill kroner i fraktrerefusjon i 2014. 236 apotek søkte refusjon til fraktgodtgjørelse.

Se www.legemiddelverket.no for mer informasjon om fraktrerefusjonsordningen.